Riksdagens protokoll 1990/91:22

Måndagen den 12 november

Kl. 15.00–15.03

Protokoll 1990/91:22

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Karl-Göran Biörsmark* (fp) denna dag återtagit sin plats i riksdagen, varigenom Börje Stenssons tjänstgöring som ersättare upphört.

2 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott

Talmannen meddelade

att socialdemokratiska riksdagsgruppen anmält

dels Alf Eriksson som suppleant i justitie- och lagutskotten under Ulla-Britt Åbarks ledighet,

dels Märtha Berglund som suppleant i utrikes- och utbildningsutskotten under Kristina Svenssons ledighet samt

dels Conny Fredriksson som suppleant i konstitutions- och kulturutskotten under Catarina Rönnungs ledighet.

Vidare meddelade talmannen

dels att folkpartiets riksdagsgrupp anmält Lennart Eliasson som suppleant i kultur- och jordbruksutskotten under Lars Ernestams ledighet,

dels att centerpartiets riksdagsgrupp anmält Nils Häggström som suppleant i arbetsmarknadsutskottet under Börje Hörnlunds ledighet samt

dels att vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält Seija Viitamäki-Carlsson som suppleant i utrikesutskottet under Bertil Måbrinks ledighet.

Talmannen förklarade utsedda till

suppleant i konstitutionsutskottet
Conny Fredriksson (s)

suppleant i justitieutskottet
Alf Eriksson (s)

suppleant i lagutskottet
Alf Eriksson (s)

suppleanter i utrikesutskottet
Märtha Berglund (s)
Seija Viitamäki-Carlsson (v)

suppleanter i kulturutskottet
Conny Fredriksson (s)
Lennart Eliasson (fp)

suppleant i utbildningsutskottet
Märtha Berglund (s)

suppleant i jordbruksutskottet
Lennart Eliasson (fp)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Nils Häggström (c)

3 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 5 och 6 november.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1990/91:59 till socialförsäkringsutskottet

Redogörelse
1990/91:3 till utrikesutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 1990/91:KU4, KU7, KU12 och KU13
Utrikesutskottets betänkanden 1990/91:UU3 och UU4
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 1990/91:SfU1–SfU4
Socialutskottets betänkanden 1990/91:SoU3 och SoU4
Kulturutskottets betänkanden 1990/91:KrU5 och KrU7
Jordbruksutskottets betänkanden 1990/91:JoU7, JoU8 och JoU17

6 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 9 november

1990/91:86 av *Ylva Johansson* (v) till statsrådet Göran Persson om läroplanens framtida roll i skolan:

Decentralisering och avreglering av skolsektorn gör att läroplanernas utformning och innehåll blir särskilt viktiga.

Skolministern har i ett flertal tidningsintervjuer uttalat att en ny läroplan skall bli tydligare och att baskunskaperna skall preciseras i läroplanen.

I regeringens proposition om ansvaret för skolan (1990/91:18) anförs att läroplanerna skall vara klara och tydliga. Motiv och förklaringar skall inte ingå i läroplanerna. Budskapen skall vara enkla.

Det vore att kraftigt sänka ambitionsnivån i grundskolan om läroplanen i framtiden skulle inskränkas till ett dokument som räknar upp s.k. basfärdigheter eller lätt mätbara "kunskapsmål". I tidigare läroplansarbete har talet om "preciseringar" ofta inneburit torftighet och resulterat i en betoning av drill och ensidig färdighetsträning i skolan.

Enligt min mening måste skolans undervisning syfta till en djupare förståelse hos eleverna och ge dem kunskaper som de själva kan använda. De fyra räknesätten kan inte frikopplas från användandet och förståelsen av kunskaperna lika litet som t.ex. läsning, rättstavning eller engelska glosor kan det.

Jag betvivlar att det går att styra skolan med kortfattade direktiv. Skolans verksamhet och kunskapsutveckling är till sin natur och omfattning pluralistisk och mångfacetterad.

Att utelämna förklaringar och motiv ur läroplanen är en märklig ambition från regeringens sida. Lärarna är inga robotar som enbart behöver instruktioner och mål. När man vänder sig till en grupp professionella yrkesutövare som lärarkollektivet, så borde det vara självklart att förklaringar och motiv till olika målsättningar och riktlinjer klart skall framgå. Det räcker inte med att skriva in dem i andra, till intet förpliktigande, dokument. För att målsättningarna för undervisningen och skolans verksamhet skall vara användbara i det dagliga arbetet så måste även förklaringar och motiv finnas med i läroplanen.

De problem som finns i skolan i dag beror inte på otydligheter i nu gällande läroplan. Att katederundervisning som riktar sig till en hel klass mer eller mindre passiva elever på en gång fortfarande är dominerande i skolan eller att elevinflytandet är minimalt på många håll beror inte på att lärare eller skolledare är oförmögna att förstå vad som står i Lgr80.

Jag anser att det är nödvändigt att läroplanen anger den inriktning som arbetssättet i skolan bör ha. Utifrån dessa riktlinjer och mål skall sedan eleverna och läraren tillsammans välja undervisningsmetoder. Lärarens frihet att själv välja arbetssätt kan inte vara ovillkorlig. Frågan om vilka principer som skall vara vägledande för hur undervisningen bedrivs är lika viktig som det ämnesmässiga innehållet i undervisningen.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till skolministern:

1. Vilka bedömningar ligger till grund för regeringens förslag om "tydligare" läroplaner utan motiv och förklaringar?
2. Delar skolministern uppfattningen att principerna för hur undervisningen bedrivs inte kan ses som underordnade målen för ämneskunskaperna?
3. Är det regeringens avsikt att sänka ambitionsnivån i grundskolan för att uppnå önskvärd tydlighet i läroplanen?

den 12 november

1990/91:87 av *Kjell Ericsson* (c) till industriministern om sysselsättningen i Värmland:

Värmland hade under slutet av 1970-talet och början av 1980-talet stora bekymmer med sysselsättningen bl.a. på grund av de stora strukturförändringar som ägde rum inom basnäringarna.

Under senare delen av 1980-talet förbättrades situationen på arbetsmarknaden högst avsevärt. Detta berodde dels på den omstrukturering som skett av värmländskt näringsliv, dels på den kraftiga högkonjunktur som då rådde. Denna högkonjunktur gjorde att många industrier gick bra eller i varje fall hyfsat.

Men det gjorde också att den sårbarhet som fanns inom näringslivet på olika håll i länet inte märktes av. När nu konjunkturen börjar att svänga har även sårbarheten snabbt kommit i dagen. Under det senaste halvåret har det därför lagts många varsel om både nedläggningar och neddragningar. Dessa varsel kan man finna inom flera olika branscher, men kanske främst inom bilindustrin och underleverantörer till denna, samt inom verkstadsindustrin i övrigt. Även skogsindustrin har i dag uppenbara problem, liksom en rad andra branscher.

Bilindustrin har som bekant fått vidkännas en kraftig minskning i sin försäljning. Detta har då lett till att ett län som Värmland, som har många företag med tillverkning åt bilindustrin, har fått vidkännas orderminskning i samma omfattning.

Detta i sin tur har lett till att Saab lagt ner sin tillverkning i Kristinehamn. Under förra veckan varslade TVAB om nedläggning av sin tillverkning av kablage i Koppom och Säffle. Töcksfors mister också arbetstillfällen till följd av denna minskning. Totalt förlorar 275 personer i denna omgång sina arbeten. Här måste det till snabba åtgärder så att företaget kan vara med om att ta fram produkter och produktionsmetoder som kan konkurrera i den framtida bilbranschen.

En ort som Säffle t.ex. har också bekymmer på andra håll. T.ex. har Svanboard Masonit i Svanskog varslat om uppsägningar. Även andra företag i Säffleregionen har bekymmer med ett försämrat orderläge. Det finns många fler exempel att peka på, bl.a. den raska takt som avvecklingen inom jordbrukssektorn sker med i länet.

För att förhindra en stor arbetslöshet i länet måste det nu till både snabba och effektiva åtgärder. Ett sådant exempel är en medverkan för en utveckling på underleverantörssidan av bilindustrin så att den kan vara med och konkurrera om framtidens produkter.

En annan åtgärd är en kraftig satsning på förbättring av infrastrukturen. Värmland har i många fall ett undermåligt vägsystem. En förbättring av kommunikationerna skulle vara värdefullt inför framtiden.

Detsamma gäller på utbildningssidan där det finns mycket att tillföra – inte minst när det gäller forskningsresurser till högskolan i Karlstad. Forskning för skogsindustrin kunde t.ex. vara ett värdefullt tillskott.

Även i övrigt är det viktigt att regeringen nu är lyhörd och medverkar till lösningar som har en positiv effekt för länet.

Med anledning av vad som ovan framförts vill jag ställa följande frågor till industriministern:

1. Är regeringen villig att medverka till att underleverantörer inom bilindustrin, t.ex. TVAB och Scanmek, stöttas i sitt arbete att ta fram nya produkter och produktionsmetoder?
2. Är regeringen villig att medverka till en satsning på infrastrukturen i länet?
3. Är regeringen villig att medverka till att ytterligare forskningsresurser tillförs länet?
4. Är regeringen villig att i övrigt medverka med åtgärder i t.ex. Säffle och Koppom för att underlätta att nya arbetsplatser tillskapas?

7 § Anmälan om frågor

Anmäldes att följande frågor framställts

den 9 november

1990/91:180 av *Ingbritt Irhammar* (c) till justitieministern om fängelsestraffkommitténs betänkande:

Helt nyligen har Svea hovrätt meddelat dom i ett ärende som gäller en somaliers införsel till Sverige av den narkotikaklassade växten kat. Hovrätten friade mannen bl.a. med hänvisning till fängelsestraffkommitténs slutbetänkande, SOU 1988:7. Hovrätten anför att kriminaliseringen av kat måste ha framstått som helt främmande för somaliern mot bakgrund av rättsuppfattningen i hans eget hemland. Av fängelsestraffkommitténs betänkande framgår att större generositet bör visas i dessa situationer. Domen har ännu inte vunnit laga kraft.

Det är för det allmänna rättsmedvetandet stötande att okunnighet om den svenska lagen skall kunna medföra straffbefrielse. Skillnaden i bedömningen i tingsrätt och hovrätt visar också på behovet av klara och tydliga lagregler.

Jag vill med hänvisning till ovanstående ställa följande fråga till justitieministern:

Delar justitieministern den uppfattning som kommittén företräder vid bedömning av ursäktsrekvisitet, och ämnar regeringen i så fall inom en snar framtid lägga fram en proposition med anledning av fängelsestraffkommitténs betänkande?

1990/91:181 av *Gudrun Schyman* (v) till statsrådet Anita Gradin om EES-avtalet och grundlagen:

Frågan om ett EES-avtal kommer att förutsätta grundlagsändringar håller nu på att remissbehandlas. Många drar sig för att ge ett entydigt svar på den frågan. Det beror på att frågan är svår, men framför allt på att man skall ta ställning till ett avtal som ännu inte är färdigt.

Tanken är också att riksdagen skall ta ställning i frågan efter remissbe-

handlingen, dvs. riksdagen skall fatta beslut om EES-avtalet kommer att föranleda grundlagsändring eller inte, innan EES-avtalet är klart.

Min fråga till utrikeshandelsministern är:

Avser regeringen vidta några åtgärder för att förhindra denna märkliga beslutsordning?

8 § Kammaren åtskildes kl. 15.03.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Gunborg Apelgren

Innehållsförteckning

Måndagen den 12 november

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen 1
2 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott 1
3 § Justering av protokoll 2
4 § Hänvisning av ärenden till utskott 2
5 § Förnyad bordläggning 2
6 § Anmälan om interpellationer
1990/91:86 av Ylva Johansson (v) om läroplanens framtida roll i skolan 2
1990/91:87 av Kjell Ericsson (c) om sysselsättningen i Värmland 4
7 § Anmälan om frågor
1990/91:180 av Ingbritt Irhammar (c) om fängelsestraffkommitténs betänkande 5
1990/91:181 av Gudrun Schyman (v) om EES-avtalet och grundlagen 5

gotab 97256, Stockholm 1990